

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Gzz 28/05
23.06.2005. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Slobodana Dražića, predsednika veća, mr Ljubice Jeremić, Vlaste Jovanović, Jelene Borovac i Biljane Dragojević, članova veća, u parnici tužioca AA, čiji je punomoćnik AB, advokat, protiv tuženog BB, čiji je punomoćnik BV, advokat, radi naknade nematerijalne štete, odlučujući o zahtevu za zaštitu zakonitosti Republičkog javnog tužioca u Beogradu Gt. I br. 3928/04 od 11. februara 2005. godine, podignutom protiv presude Okružnog suda u Pančevu broj Gž. 2417/04 od 11. novembra 2004. godine, u sednici održanoj 23. juna 2005. godine, doneo je

R E Š E N J E

USVAJA SE zahtev za zaštitu zakonitosti Republičkog javnog tužioca Gt. I br. 3928/04 od 11. februara 2005. godine, pa se UKIDA presuda Okružnog suda u Pančevu broj Gž. 2417/04 od 11. novembra 2004. godine i predmet vraća istom sudu na ponovni postupak.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Pančevu broj P. 482/03 od 5. jula 2004. godine, delimično je usvojen tužbeni zahtev i tuženi obavezan da tužiocu na ime naknade nematerijalne štete isplati i to: na ime duševnih patnji zbog povrede ugleda i časti iznos od 50.000,00 dinara i na ime pretrpljenog straha iznos od 30.000,00 dinara, odnosno ukupno 80.000,00 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom od 5. jula 2004. godine, kao dana presuđenja pa do konačne isplate, kao i troškove parničnog postupka u iznosu od 30.600,00 dinara. Izrekom u stavu drugom odbijen je kao neosnovan veći deo tužbenog zahteva preko dosuđenih iznosa, pa do traženih iznosa, i to na ime duševnih bolova zbog povrede časti i ugleda u iznosu od 150.000,00 dinara i na ime pretrpljenog straha u iznosu od 50.000,00 dinara.

Presudom Okružnog suda u Pančevu broj Gž. 2417/04 od 11. novembra 2004. godine, izrekom u stavu prvom usvojena je žalba tuženog i preinačena presuda Opštinskog suda u Pančevu broj P. 482/03 od 5. jula 2004. godine u usvajajućem delu tužbenog zahteva i u delu o troškovima parničnog postupka tako što je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtev da se tuženi obaveže da tužiocu na ime naknade nematerijalne štete isplati, i to: na ime duševnih bolova zbog povrede časti i ugleda iznos od 50.000,00 dinara i na ime pretrpljenog straha iznos od 30.000,00 dinara, kao i na ime troškova parničnog postupka iznos od 30.600,00 dinara. Izrekom u stavu drugom svaka stranka je obavezana da snosi svoje parnične troškove.

Protiv navedene presude drugostepenog suda, blagovremeno je podigao zahtev za zaštitu zakonitosti Republički javni tužilac, zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu presudu u smislu člana 408. saveznog ZPP, u vezi člana 491. stav 4. republičkog ZPP ("Sl.glasnik RS", br. 125/04, koji je stupio na snagu 23. februara 2005. godine), te je našao da je zahtev za zaštitu zakonitosti osnovan.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, rešenjem Opštinskog suda u Pančevu broj K. 889/97 od 4. juna 1998. godine, obustavljen je krivični postupak protiv tužioca VV, zbog odustanka OJT Pančevo od podnete optužnice, zbog krivičnog dela krađe iz člana 165. stav 1. KZ RS, kao saizvršioca u smislu člana 22. KZ SRJ u pokušaju, u vezi člana 19. KZ SRJ, a u vezi događaja 14. juna 1996. godine oko 14 časova. Tuženi je pravosnažnom presudom Opštinskog suda u Pančevu broj K. 406/01 od 24. decembra 2002. godine oglašen krivim što je dana 5. maja 1998. godine izvršio krivično delo davanja lažnog iskaza na štetu tužioca, tako što je u svojstvu svedoka u krivičnom postupku u predmetu broj K. 889/97 dao lažni iskaz kojim se tužilac teretio za događaj 14. juna 1996. godine. Utvrđeno je da je tužilac zbog događaja od 14. juna 1996. godine imao problema u porodici i u okruženju, da su se kod njega javile psihičke smetnje, zbog kojih se lečio.

Polazeći od utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je delimično usvojio tužbeni zahtev za naknadu nematerijalne štete tužiocu, dok je drugostepeni sud, usvajajući žalbu tuženog, preinačio usvajajući deo prvostepene presude i tužbeni zahtev u celini odbio kao neosnovan.

Osnovano se zahtevom za zaštitu zakonitosti ističe da je drugostepeni sud pogrešno primenio materijalno pravo.

Drugostepeni sud je odbio tužbeni zahtev nalazeći da tužilac nije pretrpeo nematerijalnu štetu zbog davanja lažnog iskaza od strane tuženog, jer je protiv tužioca krivični postupak obustavljen.

Pravilno su nižestepeni sudovi pošli od odredbe člana 200. tačka 1. Zakona o obligacionim odnosima, koja propisuje, između ostalog, pravo oštećenog da mu se dosudi pravična novčana naknada, nezavisno od naknade materijalne štete, kao i u njenom odsustvu, u slučaju povrede ugleda i časti. Pri tome se ima u vidu da se čast definiše kao subjektivna kategorija i kao mišljenje koje čovek ima o sebi kao pripadnik određene društvene

sredine ili društvene grupe, čije vrednosti je prihvatio, a da ugled predstavlja mišljenje koje ima sredina i javno mnjenje o ličnosti i koji je objektivna kategorija. Novčana naknada nematerijalne štete pripada licu koje je zbog povrede osećaja časti i društvenog ugleda pretrpelo psihičke bolove određenog intenziteta i trajanja. Prema tome, novčanom naknadnom se ne pruža obeštećenje za povredu ličnog dobra, već za sekundarne posledice u vidu duševnih patnji koje su povredom izazvane. Tako povreda navedenih ličnih dobara spada u pravno relevantnu štetu.

Polazeći od izloženog, pogrešio je drugostepeni sud kada je našao da nema osnova za naknadu nematerijalne štete tužiocu zbog činjenice da je krivični postupak protiv njega obustavljen. Istovremeno, ne može se govoriti o postojanju nematerijalne štete na strani tužioca samo iz činjenice da je tuženi osuđen pravnosnažnom krivičnom presudom zbog davanja lažnog iskaza na štetu tužioca. U svakom konkretnom slučaju je potrebno utvrditi da li je oštećeni doživeo duševne patnje zbog povrede osećaja časti i ugleda. Prema tome, postojanje uzročne veze između duševnih patnji oštećenog i radnji kojima su izazvane duševne patnje oštećenog je uslov za postojanje odgovornosti za naknadu štete. Međutim, ovaj vid štete ne treba mešati sa nematerijalnom štetom za pretrpljene duševne bolove zbog umanjena životne aktivnosti, koja obuhvata kako umanjenje fizičke, tako i umanjenje psihičke životne aktivnosti, u kom smislu je pogrešio prvostepeni sud kada je sproveo veštačenje od strane neuropsihijatra na okolnost psihičkih smetnji koje su se pojavile kod tužioca. Znači, osnov odgovornosti tuženog u konkretnom slučaju eventualno može postojati samo zbog povrede časti i ugleda tužioca, a ne i po drugim osnovima koje obuhvata odredba člana 200. Zakona o obligacionim odnosima. Zato prilikom odlučivanja o ovakvom tužbenom zahtevu ne treba u okviru dokaznog postupka nalagati veštačenje, nego, ukoliko sud nađe da postoji uzročna veza između štete i štetne radnje, sud treba da se izjasni o visini nematerijalne štete u svakom konkretnom slučaju.

Kako je zahtev za zaštitu zakonitosti podignut samo protiv drugostepene presude, a sud je ograničen samo na ispitivanje povreda koje javni tužilac ističe u svom zahtevu, Vrhovni sud se ograničio samo na ispitivanje drugostepene presude u ovoj parnici, a drugostepeni sud će u ponovnom postupku postupiti u skladu sa mišljenjem Vrhovnog suda, prilikom ponovnog odlučivanja o žalbi protiv prvostepene presude.

Polazeći od izloženog, Vrhovni sud je rešio kao u izreci, na osnovu člana 395. stav 2. saveznog ZPP, u vezi člana 491. stav 4. republičkog ZPP.

Predsednik veća

sudija,

Slobodan Dražić, s.r.

Za tačnost otpravka

zž